

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3 มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ของผู้บริหารและขนาดของสถานศึกษา

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ สรุปสาระสำคัญของการศึกษาได้ ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหารที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3 เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 115 คน ส่วนมากมีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 39.13 เมื่อศึกษาด้านการบริหารสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันพบว่ากลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดคือ สถานศึกษาขนาดกลาง คิดเป็นร้อยละ 44.35

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3 ในภาพรวม 6 หลักพบว่า

การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3 มีการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาในแต่ละหลักพบว่าหลักที่มีการบริหารที่อยู่ในระดับ

มากที่สุดคือ หลักความรับผิดชอบ รองลงมาคือหลักความโปร่งใส หลักคุณธรรม หลักนิติธรรม หลักความคุ้มค่าตามลำดับและหลักที่มีการบริหารน้อยที่สุดคือ หลักการมีส่วนร่วม

เมื่อพิจารณาการบริหารงาน 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ และการบริหารทั่วไป พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลในภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีการบริหารงานอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีการบริหารมากที่สุดคือ การบริหารงานวิชาการ รองลงมาคือการบริหารงานบุคคล การบริหารทั่วไปตามลำดับ และด้านที่มีการบริหารน้อยที่สุดคือ การบริหารงบประมาณ

3. ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา

3.1 ผลจากการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา ได้แก่ บริหารสถานศึกษาไม่เกิน 5 ปี บริหารสถานศึกษาระหว่าง 6 – 10 ปี และบริหารสถานศึกษาตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป สรุปผลดังนี้

ในภาพรวม พบว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาต่างกันมีการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลในภาพรวมไม่แตกต่างกันยกเว้นหลักการมีส่วนร่วมเท่านั้นที่มีการบริหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.025

เมื่อพิจารณาการบริหารงาน 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ และการบริหารทั่วไป พบว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาต่างกันมีการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลในภาพรวมและรายข้อไม่แตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาลของสังกัดโรงเรียนเอกชนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

4.1 ผลจากการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ได้แก่ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ สรุปผล ดังนี้

ในภาพรวมพบว่า ระดับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3 จำแนกตามขนาดของ สถานศึกษาในภาพรวมและรายหลักไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาตามการบริหารงาน 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ และการบริหารทั่วไป พบว่า ระดับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

ผู้วิจัยอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ เพื่อตรวจสอบสมมติฐานของการวิจัยและอภิปรายผลที่ค้นพบ ดังต่อไปนี้

จากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 1 ที่ว่า “เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3” อภิปรายผลการวิจัย ได้ดังต่อไปนี้

การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3 ในภาพรวมพบว่าการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละหลัก ทั้ง 6 หลัก คือหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า พบว่าการบริหารอยู่ในระดับมากทุกหลัก ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลเป็นเรื่องที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญและต้องนำมาใช้ปฏิบัติในสถานศึกษาของตนเอง เพื่อให้สถานศึกษามีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลที่ดีซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษณา คงรัตน์ (2546, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่องการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลเขตการศึกษา 7 ผลการศึกษาพบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาล เขต 7 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อริศรา ขาวพล (2552, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 1 จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้แล้วระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบการ

บริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (กรมการปกครอง, 2545, หน้า 96-100) ระบุว่า จากในช่วงเวลาที่ผ่านมามีประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองอย่างมาก บางเรื่องมีผลในการสร้างสรรค์ บางเรื่องมีผลในการชะลอตัวหรือเกิดผลกระทบในทางที่ไม่พึงประสงค์ จนบางครั้งกลายเป็นวิกฤตทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรง ด้วยเหตุนี้รัฐบาลจึงหาแนวทางในการจัดระเบียบราชการ และมาตรการในการแก้ปัญหาต่างๆ ขึ้น โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 11 (8) แห่งพระราชบัญญัติบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2535 นายกรัฐมนตรีจึงวางระเบียบไว้ โดยระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี พ.ศ. 2542” โดยหลักการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี มีความสำคัญ เป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคม และภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมไปถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการ และฝ่ายธุรกิจ สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้ รัก สามัคคี และร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

เมื่อพิจารณาตามการบริหารงาน 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ และการบริหารทั่วไป ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก แต่พบประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายคือ การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนเอกชน ด้านการบริหารงบประมาณมีระดับการบริหารน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารงานงบประมาณในโรงเรียนเอกชนยังขาดความชัดเจนและไม่มีความโปร่งใส บุคลากรที่ปฏิบัติงานในฝ่ายนี้ส่วนมากจะเป็นญาติพี่น้อง หรือผู้ที่ได้รับความไว้วางใจมาทำ แต่อย่างไรก็ดีระดับการบริหารงาน 4 ด้าน ยังคงอยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการจัดการศึกษาที่ดีนั้นต้องมีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหาร โรงเรียน เพื่อให้ประชาชนทุกคนได้รับประโยชน์ในการจัดการศึกษาอย่างเต็มที่ และนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณและการบริหารทั่วไป ซึ่งจะนำมาซึ่งการจัดการศึกษาที่เข้มแข็งและยั่งยืน ดังที่ ชีระ รุญเจริญ (2546, หน้า 23-24) กล่าวว่า เป็นที่ยอมรับโดยทั่วกันว่า การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการเป็นสิ่งที่ยั่งยืน และมีความสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กรทุกประเภท ทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นองค์กรธุรกิจ องค์กรทางการศึกษาหรือองค์กรทางสังคมต่างๆ ทั้งนี้เพราะธรรมาภิบาลเป็นการบริหารจัดการที่ดี เป็นการบริหารจัดการที่สร้างประโยชน์และความเป็นธรรมต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและนำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองเรื่องทั้งหมด ดังนั้น หน่วยงานการบริหารจัดการการศึกษา ซึ่งเป็นองค์กรหลักที่สำคัญยิ่งในสังคม จำเป็นต้องได้รับการปฏิรูปที่ดีขึ้นกว่าเดิม การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการดำเนินการเป็นเรื่องที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ผู้บริหารทุกระดับจำเป็นต้องตระหนักในเรื่องนี้ สืบเนื่องจากการปฏิรูปโครงสร้าง และระบบบริหาร ได้มีความพยายามนำรูปแบบการบริหารจัดการที่ยึดแนวทาง

ธรรมนูญบาลมาใช้ในทุกระดับองค์กร ไม่ว่าจะระดับกระทรวง ระดับเขตพื้นที่ และระดับโรงเรียน ในระดับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความจำเป็นต้องนำธรรมนูญบาลมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษา เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงและเคลื่อนไหวหลายประการ คือ ประการที่ 1 รัฐบาลได้ออกพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 เพื่อใช้กับหน่วยราชการทั่วไป ภาครัฐ และหน่วยงานภายในกำกับรัฐ ประการที่ 2 การนำการบริหารจัดการฐาน โรงเรียน (School-based Management : SBM) มาใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โดยเฉพาะสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้นำรูปแบบการบริหารฐานโรงเรียนมาเผยแพร่และฝึกอบรมให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสอดคล้องกับหลักการของธรรมนูญบาลเกือบทั้งหมด จึงเป็นการสอดคล้องกับพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ประการที่ 3 ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “มาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง” และในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 35 บัญญัติไว้ว่า “สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตาม มาตรา 34 (2) เฉพาะที่โรงเรียนมีฐานะเป็นนิติบุคคล เมื่อมีการยุบเลิกสถานศึกษาตามวรรคหนึ่ง ให้ความเป็นนิติบุคคลสิ้นสุดลง” ดังนั้น สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำเป็นต้องใช้หลักธรรมนูญบาลในการบริหารจัดการศึกษา จึงจะบรรลุวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา

จากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 2 ที่ว่า “เพื่อเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักธรรมนูญบาลของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ของผู้บริหารและขนาดของสถานศึกษา” อภิปรายผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. ผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมนูญบาลของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา

การเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมนูญบาลของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาในภาพรวม พบว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาไม่เกิน 5 ปี ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาระหว่าง 6-10 ปี และ

ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มีการบริหารสถานศึกษาในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้นหลักการมีส่วนร่วมเท่านั้นที่มีการบริหารที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.025 **ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานในการวิจัย** แต่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนันชัย รัตน์ไทรแก้ว (2549, หน้า 191) ที่วิจัยเรื่องการประเมินการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์และพบว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียนต่างกันมีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลไม่แตกต่างกัน

ซึ่งอภิปรายได้ว่าการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารมีความสำคัญที่จะนำสถานศึกษาไปสู่เป้าหมาย ผลสำเร็จในอีกระดับหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลเป็นแนวทางในการบริหารที่ผู้บริหารต้องนำมาใช้ในการบริหารงานทั้ง 4 ด้าน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหาร ดังที่ วันเพ็ญ หรุจิตตรีวัฒน์ (2544, หน้า 8) กล่าวว่า ในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาซึ่งเป็นการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศให้มั่นคงและยั่งยืน เพราะเป็นการจัดการศึกษาตามมาตรฐานให้กับนักเรียนเพื่อเลือกวิถีทางในการดำเนินชีวิตและผลิตกำลังคน ในระดับกลางนับว่าเป็นภารกิจที่สำคัญในการบริหารการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยม การบริหารโรงเรียนจะดำเนินไปด้วยดีมีความเจริญก้าวหน้า ผู้บริหารต้องใช้เทคนิคหรือหลักการบริหารต่างๆ ตลอดจนความรู้ ความสามารถ ความชำนาญที่มีอยู่ ทำให้โรงเรียนไปสู่เป้าหมายการศึกษาที่กำหนดไว้ ผู้บริหารโรงเรียนในฐานะเป็นผู้บริหารสูงสุดในองค์กรจะต้องให้ประโยชน์สูงสุดแก่องค์กรและมีบทบาทหน้าที่ในการบริหารงานให้บรรลุผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพ จึงถือได้ว่าการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้บริหารจะต้องสร้างขึ้นเป็นคุณสมบัติประจำตัวและของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดซึ่งความเป็นธรรมในการบริหารงาน มีความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ จะเห็นได้ว่าการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่างกันมีการบริหารอยู่ในระดับมากและไม่แตกต่างกัน

2. การเปรียบเทียบระดับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ได้แก่ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ

การเปรียบเทียบระดับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาในภาพรวม พบว่ามีการบริหารสถานศึกษาในภาพรวมและรายหลักไม่แตกต่างกัน **ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานในการวิจัย** แต่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนันชัย รัตน์ไทรแก้ว (2549, หน้า 183) พบว่า โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลไม่แตกต่างกัน

อภิปรายได้ว่า ขนาดของสถานศึกษาไม่ใช่ปัจจัยสำคัญที่จะทำให้แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 หลัก แตกต่างกัน ซึ่งขนาดของสถานศึกษาดังกล่าวให้ความสำคัญต่อการบริหารตามหลักดังกล่าวใกล้เคียงกัน ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ อานันท์ ปันยารชุน (2542, หน้า 15) ที่ว่า การบริหารจัดการที่ดีต้องอยู่บนพื้นฐานของความซื่อสัตย์ สุจริต มีจริยธรรม เช่นเดียวกับ เมธา สุวรรณสาร (2544, หน้า 32) ที่กล่าวถึงปรัชญาคุณธรรมแห่งองค์กรในการบริหาร และการจัดการที่ดีเป็นปัจจัยของการเพิ่มพลังแห่งความเจริญเติบโตขององค์กร จะเห็นได้ว่า สถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่องการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3 ผู้วิจัยได้จัดทำข้อเสนอแนะจากรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในหลักธรรมาภิบาล 6 หลัก ดังต่อไปนี้

1. หลักนิติธรรม สิ่งที่ควรปฏิบัติ คือ สถานศึกษาควรมีการจัดระบบเครือข่ายสารสนเทศและนำไปใช้ในการบริหารอย่างครอบคลุมทั้งโรงเรียน
2. หลักคุณธรรม สิ่งที่ควรปฏิบัติ คือ สถานศึกษาควรมีการส่งเสริมให้ชุมชนแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ในรูปแบบต่างๆ
3. หลักความโปร่งใส สิ่งที่ควรปฏิบัติ คือ สถานศึกษาควรมีการสื่อสารแบบสองทางระหว่างโรงเรียนและชุมชน
4. หลักการมีส่วนร่วม สิ่งที่ควรปฏิบัติ คือ ควรให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
5. หลักความรับผิดชอบ สิ่งที่ควรปฏิบัติ คือ สถานศึกษาควรมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารงบประมาณ
6. หลักความคุ้มค่า สิ่งที่ควรปฏิบัติ คือ สถานศึกษาควรมีการนำโปรแกรมสำเร็จรูปในเรื่องบัญชีมาใช้ในการบริหารงานทั้งระบบ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลัก
ธรรมาภิบาลของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3 สำหรับ
การวิจัยครั้งต่อไปนั้นควรทำการศึกษาดังนี้

1. สถานศึกษาควรศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการ
สถานศึกษา
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานด้าน
งบประมาณในโรงเรียนเอกชน
3. สถานศึกษาควรศึกษาผลกระทบที่เกิดจากการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล